

Minister Nauki

Dariusz Wieczorek

DKA-WKS.0915.8.2023.PK
Warszawa, 23 lipca 2024 r.

Pan Damian Gąsiorek
Dyrektor Centrum GovTech
ul. Nowogrodzka 47a
00-695 Warszawa

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Na podstawie art. 6 ust. 3 ustawy z dnia 15 lipca 2011 r. o kontroli w administracji rządowej (Dz.U. z 2020 r. poz. 224) oraz § 3 zarządzenia Ministra Edukacji i Nauki z dnia 9 czerwca 2023 r. w sprawie utworzenia państwowej instytucji kultury – Centrum GovTech (Dz. Urz. MEiN z 2023 r., poz. 52), w związku z potrzebą sporządzenia informacji dla kierownika jednostki kontrolującej, o której mowa w art. 51 ust. 2 pkt 1 ustawy o kontroli w administracji rządowej, w państwowej instytucji kultury Centrum GovTech z siedzibą w Warszawie została przeprowadzona kontrola w zakresie organizacji i funkcjonowania Centrum GovTech w okresie od dnia 12 czerwca 2023 r. do dnia zakończenia kontroli.

Głównym celem kontroli było zebranie podstawowych informacji dotyczących organizacji i funkcjonowania Centrum GovTech (dalej również: Centrum), w szczególności dotyczących: nadania regulaminu organizacyjnego Centrum, ustalenia strategii, planu działalności i planu finansowego Centrum, zawartych umów, stanu zatrudnienia, realizowanych zadań oraz źródeł finansowania.

Czynności kontrolne zostały przeprowadzone w okresie od dnia 3 stycznia 2024 r. do dnia 29 lutego 2024 r. przez Przemysława Kościołka - Naczelnika wydziału i Agnieszkę Błędowską-Fidor - Głównego specjalistę w Wydziale Kontroli w Departamencie Kontroli i Audytu Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego (dalej: Ministerstwo).

W związku z ujawnieniem w trakcie czynności kontrolnych okoliczności mogących wskazywać na popełnienie czynu wymienionego w art. 53 ustawy o kontroli w administracji rządowej, przedmiotową kontrolę wszczętą w trybie uproszczonym, w dalszej części przeprowadzono w trybie zwykłym.

Na podstawie art. 47 w zw. z art. 46 ust. 1 ustawy o kontroli w administracji rządowej, przekazuję niniejsze Wystąpienie pokontrolne, zawierające ustalenia oraz ocenę wraz z zaleceniami.

1. OCENA

W wyniku kontroli stwierdzono nieprawidłowości polegające na:

- 1) niezastosowaniu się przez Pana Antoniego Rytla - Dyrektora Centrum do dodatkowego ograniczenia zaciągania zobowiązań i dokonywania wydatków, ustalonego wobec nadzorowanej jednostki (Centrum) przez dysponenta części budżetowej, tj. przez Ministra Nauki, wyrażonego w piśmie z dnia 21 grudnia 2023 r.,
- 2) nienadaniu przez osoby kierujące Centrum w kontrolowanym okresie regulaminu organizacyjnego Centrum, określającego organizację wewnętrzną tej instytucji kultury, co stanowiło naruszenie art. 13 ust. 3 ustawy z dnia 25 października 1991 r. o organizowaniu i prowadzeniu działalności kulturalnej (Dz. U. z 2020 r. poz. 194, dalej: ustawa o o.p.d.k.),
- 3) nieustaleniu przez osoby kierujące Centrum w kontrolowanym okresie planu działalności Centrum, co stanowiło naruszenie § 6 ust. 2 pkt 2 Statutu Centrum, stanowiącego załącznik nr 1 do zarządzenia Ministra Edukacji i Nauki z dnia 14 czerwca 2023 r. w sprawie nadania statutu Centrum GovTech (Dz. Urz. MEiN, poz. 56).

Biorąc pod uwagę powyższe, działalność Centrum w kontrolowanym okresie należy ocenić negatywnie.

2. USTALENIA KONTROLI

2.1. Organizacja Centrum.

Centrum GovTech jest państwową instytucją kultury utworzoną zarządzeniem Ministra Edukacji i Nauki z dnia 9 czerwca 2023 r. w sprawie utworzenia państwowej instytucji kultury - Centrum GovTech, działającą w szczególności na podstawie ustawy o o.p.d.k. oraz na podstawie Statutu Centrum.

Z § 2 zarządzenia Ministra Edukacji i Nauki w sprawie utworzenia Centrum wynika, że przedmiotem działania Centrum jest wspieranie rozwoju kultury innowacyjności w społeczeństwie oraz rozwoju społeczeństwa informacyjnego, w tym:

- 1) wspieranie rozwoju edukacji kulturalnej, w szczególności przez popularyzację wykorzystywania nowoczesnych technologii;
- 2) wspieranie rozwijania w społeczeństwie kompetencji kluczowych z perspektywy rozwoju gospodarczego i społecznego;
- 3) upowszechnianie wiedzy o nowoczesnych technologiach oraz ich znaczeniu dla rozwoju gospodarczego i społecznego oraz kultury;
- 4) wspieranie realizacji polityk publicznych związanych z innowacyjnością, rozwojem społeczeństwa informacyjnego, rozwojem kompetencji przyszłości, sektora kreatywnego i nowoczesnych technologii;
- 5) inicjowanie i wspieranie projektów badawczych, edukacyjnych i wydarzeń społecznych.

W § 4 Statutu Centrum przewidziano, że powyższe działania Centrum będzie realizować w szczególności przez:

- 1) inicjowanie i realizację projektów, w szczególności wykorzystujących nowoczesne technologie;
- 2) udział w realizacji wspólnych przedsięwzięć z innymi podmiotami działającymi w obszarach objętych zakresem działalności Centrum;
- 3) udział w realizacji zadań wynikających z programów rządowych, polityk publicznych lub przedsięwzięć o charakterze publicznym;
- 4) współpracę z podmiotami, których zakres działalności obejmuje problematykę innowacyjności, informatyzacji i nowoczesnych technologii;
- 5) doradzanie podmiotom wykonującym zadania publiczne oraz innym uczestnikom ekosystemu innowacji;
- 6) opracowywanie analiz i projektów metodyk, materiałów programowych oraz innych materiałów;
- 7) organizowanie konkursów, turniejów, programów stypendialnych i stażowych;
- 8) organizowanie konferencji, sympozjów i innych wydarzeń;
- 9) prowadzenie działalności szkoleniowej i edukacyjnej;
- 10) prowadzenie działalności wydawniczej i wystawienniczej;
- 11) tworzenie, udostępnianie i animowanie przestrzeni służącej popularyzacji obszarów objętych zakresem działalności Centrum;
- 12) prowadzenie akcji informacyjnych i promocyjnych.

W dniu 28 grudnia 2023 r. Minister Nauki podpisał obwieszczenie o zamiarze i przyczynach likwidacji państwowej instytucji kultury – Centrum GovTech. Ww. dokument został opublikowany w dniu 29 grudnia 2023 r. w Dz. Urz. Min. Nauk z 2023 r. pod poz. 3. Z treści obwieszczenia wynika, że minister właściwy do spraw szkolnictwa wyższego i nauki zamierza dokonać likwidacji państwowej instytucji kultury - Centrum GovTech, utworzonej zarządzeniem Ministra Edukacji i Nauki z dnia 9 czerwca 2023 r. w sprawie utworzenia państwowej instytucji kultury - Centrum GovTech. Jako przyczyny likwidacji Centrum Minister wskazał wysokie koszty jego funkcjonowania niewspółmierne do zamierzonych do uzyskania przez Centrum efektów, a także możliwość realizowania zadań statutowych Centrum przez podmioty systemu szkolnictwa wyższego i nauki, których działalność statutowa jest związana ze wspieraniem rozwoju kultury innowacyjności w społeczeństwie oraz rozwoju społeczeństwa informacyjnego.

Zgodnie z § 5 Statutu Centrum organami Centrum są: Dyrektor Centrum oraz Rada Programowa. Pełnienie obowiązków Dyrektora Centrum zostało powierzone na okres od dnia 13 czerwca 2023 r. do dnia 13 czerwca 2024 r. przez organizatora - Ministra Edukacji i Nauki - Panu ██████████, na podstawie umowy o pracę zawartej z w/w w dniu 14 czerwca 2023 r. W dniu 22 listopada 2023 r. Minister Edukacji i Nauki powołał Pana Antoniego Rytla z dniem 1 grudnia 2023 r. na stanowisko Dyrektora Centrum na siedmioletni okres, tj. do dnia 1 grudnia 2030 r.

Na podstawie art. 15 ust. 5 ustawy o o.p.d.k. Minister Edukacji i Nauki w dniu 24 listopada 2023 r. zawarł z Panem Antonim Rytlem umowę w sprawie warunków organizacyjno-finansowych działalności Centrum oraz programu jego działania.

Pan Antoni Rytel został odwołany ze skutkiem natychmiastowym ze stanowiska Dyrektora Centrum decyzją Ministra Nauki z dnia 30 stycznia 2024 r. podjętą na podstawie art. 15 ust. 1 i ust. 6 pkt 3 ustawy o o.p.d.k. oraz art. 70 § 3 w związku z art. 52 § 1 pkt 1 ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r. - Kodeks pracy (Dz. U. z 2023 r. poz. 1465).

Od dnia 15 lutego 2024 r. do dnia 31 marca 2024 r. Minister Nauki do pełnienia obowiązków Dyrektora Centrum wyznaczył Pana Damiana Gąsiorka, który następnie z dniem 1 kwietnia 2024 r. został powołany na stanowisko Dyrektora Centrum.

Pan ██████████ – p.o. Dyrektora Centrum powołał z dniem 1 lipca 2023 r. na stanowisko Zastępcy Dyrektora Centrum Panią ██████████.

Pan Antoni Rytel – Dyrektor Centrum powołał z dniem 4 grudnia 2023 r. na stanowisko Zastępcy Dyrektora Centrum Pana ██████████.

Kandydatury ww. osób zostały poprzedzone uzyskaniem pozytywnych opinii wyrażonych przez Ministra Edukacji i Nauki (lub z jego upoważnienia), czym wypełniono wymóg wynikający z § 6 ust. 5 Statutu Centrum.

Na podstawie § 7 ust. 3 Statutu Centrum pismami z dnia 11 grudnia 2023 r. 14 osób zostało z dniem 1 stycznia 2024 r. powołanych (na wniosek Dyrektora Centrum) w skład Rady Programowej. Czynności powołania dokonał Pan Mateusz Rafał - Dyrektor Centrum Transformacji Cyfrowej Ministerstwa Edukacji i Nauki, działający w imieniu Ministra Edukacji i Nauki, na podstawie pełnomocnictwa nr P-223-2023 z dnia 23 listopada 2023 r. Zgodnie z § 7 ust. 4 Statutu Centrum kadencja Rady trwa 7 lat.

Jak wyjaśnił w toku kontroli Pan Antoni Rytel - Dyrektor Centrum, (...) *Niezwłocznie po objęciu stanowiska, kierując się potrzebą zapewnienia Centrum funkcjonowania oraz obsadzenia wszystkich ciał statutowych, skierowałem do Ministra Edukacji i Nauki wnioski o powołanie w skład Rady 14 osób - przedstawicieli środowiska naukowego, administracji publicznej oraz społeczności innowatorów - specjalistów w dziedzinie cyfryzacji i nowych technologii. (...). Ponadto Dyrektor Centrum wyjaśnił: (...) pierwotnie planowane było zwołanie pierwszego posiedzenia Rady na drugą połowę stycznia bieżącego roku, w celu wyboru prezydium Rady oraz zaopiniowania działalności Centrum w roku 2023 oraz planów na rok 2024. Z uwagi na zgłoszony zamiar likwidacji Centrum, możliwe jest przesunięcie zwołania pierwszego posiedzenia do momentu ostatecznego wyjaśnienia sytuacji Centrum. Jako Dyrektor, będę kontynuował dążenia do umożliwienia Radzie zebrania się i realizacji swoich statutowych zadań.*¹

Funkcję Głównego księgowego Centrum w okresie objętym kontrolą pełniła Pani ██████████, której Pan ██████████ – Zastępca Dyrektora w dniu 7 lipca 2023 r. powierzył obowiązki w zakresie prowadzenia rachunkowości jednostki, wykonywania dyspozycji środkami pieniężnymi i dokonywania wstępnej kontroli dokumentów finansowych.

Zgodnie z art. 13 ust. 3 ustawy o o.p.d.k. organizację wewnętrzną instytucji kultury powinien określać regulamin organizacyjny nadawany przez dyrektora tej instytucji, po zasięgnięciu opinii organizatora oraz opinii działających w niej organizacji związkowych i stowarzyszeń twórców.

¹ Wyjaśnienia Pana Antoniego Rytla - Dyrektora Centrum z dnia 3 stycznia 2024 r.

W toku kontroli ustalono, że do dnia zakończenia czynności kontrolnych regulamin organizacyjny nie został przygotowany i nadany zarówno przez Pana ██████████ - pełniącego obowiązki Dyrektora Centrum, jak również przez Pana Antoniego Rytla - Dyrektora Centrum.

Pan ██████████ - Zastępca Dyrektora Centrum wyjaśnił w trakcie kontroli: *podczas zajmowania stanowiska pełniącego obowiązki dyrektora Centrum Govtech postugiwałem się uproszczonym schematem organizacyjnym, który był aktualizowany w sposób ciągły, a jego ostatnia wersja znajduje się w załączniku. Użycie tego narzędzia, zamiast formalnego regulaminu organizacyjnego, wynikało z następujących przestank:*

Po pierwsze, większość czasu mojego pełnienia funkcji przypadało na okres budowy zdolności organizacyjnej Centrum. Okres ten charakteryzował się niską liczbą pracowników i wysoką zmiennością stanu zatrudnienia, co z kolei sprawiało, że uregulowanie struktury w regulaminie nie wniosłoby korzyści organizacyjnych (z uwagi na niewielką liczbę pracowników), a wymagałoby regularnych i częstych aktualizacji (z uwagi na zmienność).

Po drugie, przyjęcie Regulaminu wiąże się ze stworzeniem określonego katalogu stanowisk, a co za tym idzie powstaniem roszczeń prawno-pracowniczych wobec osób je zajmujących. Wobec tymczasowości pełnionej przeze mnie misji, tworzenie tego typu zobowiązań byłoby ingerowaniem w kompetencje pełnoprawnego dyrektora, którego powołanie, zgodnie z informacjami otrzymywanymi z Ministerstwa, było kwestią relatywnie krótkiego czasu.

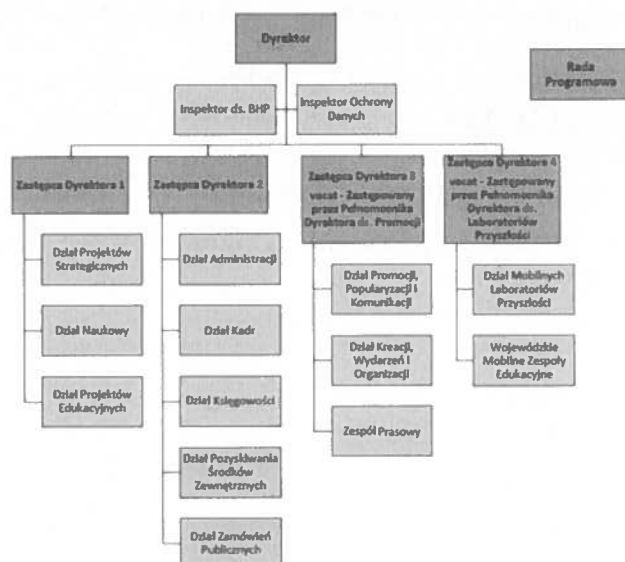
Po trzecie, Ministerstwo Edukacji i Nauki wskazało jednoznacznie (co znajduje odzwierciedlenie w notatkach ze spotkań), że Regulamin winien być zaopiniowany także przez Radę Programową Centrum, po jej powołaniu, co było planowane na przełom lat 2023/24.

Ponadto, należy nadmienić, że:

1. Statut Centrum nie wskazuje (w tym w swoim § 6 określającym tryb nadania regulaminu organizacyjnego) terminu nadania Regulaminu. Oznacza to, że winno to nastąpić niezwłocznie, z zastrzeżeniem okoliczności czyniących przyjęcie Regulaminu niecelowym - w rodzaju tych wymienionych powyżej.
2. Po powołaniu Antoniego Rytla na stanowisko Dyrektora, Centrum i ustania ww. okoliczności, rozpoczęto prace nad stworzeniem i przyjęciem Regulaminu. Jego przyjęcie w sytuacji ogłoszonego przez Ministra zamiaru likwidacji Centrum uzależnione jest od dalszych decyzji MNiSW w tej sprawie.²

Do powyższych wyjaśnień załączony został następujący schemat organizacyjny:

SCHEMAT ORGANIZACYJNY CENTRUM GOVTECH

Niezależnie od okoliczności wynikających z ww. wyjaśnień stwierdzić należy, że brak nadania regulaminu organizacyjnego stanowi naruszenie art. 13 ust. 3 ustawy o o.p.d.k.

Powyższe zostało zakwalifikowane jako nieprawidłowość.

(dowód – akta kontroli str. 8-110, płyta CD nr 1)

2.2. Strategia działania i plan działalności Centrum.

Zgodnie z § 6 ust. 2 pkt 2 Statutu, do zadań dyrektora należy w szczególności ustalenie strategii oraz planu działalności Centrum.

Strategia działania Centrum została ustalona przez Pana ██████████ – Zastępcę Dyrektora Centrum, pełniącego obowiązki Dyrektora Centrum, na spotkaniu w dniu 19 czerwca 2023 r., udokumentowanym Notatką ze spotkania, przy udziale występujących w imieniu Ministra: ██████████ - Pełnomocnika MEiN ds. Transformacji Cyfrowej oraz ██████████ ██████████ - Dyrektora Centrum Transformacji Cyfrowej w MEiN wraz ze współpracownikami.

W Strategii działania na 2023 r. z perspektywą na 2024 r. jako zadania kluczowe określono:

- kontynuację projektu edukacyjno-naukowego "Mobilne Laboratoria Przyszłości" realizowanego wcześniej w różnych zakresach przez kilka instytucji (Instytut Badań Edukacyjnych - IBE, Ośrodek Rozwoju Edukacji - ORE), w tym: wystąpienie o środki zewnętrzne na zakup busów do kontynuowania projektu oraz na zakup nieruchomości, która ma służyć jako centrum prezentacyjno-dydaktyczne do szkolenia i pokazywania nowych technologii (Ogólnopolskie Centrum Edukacji Kompetencji Przyszłości),
- zatrudnienie edukatorów, koordynatorów i kierowców do obsługi 16 busów (z zapleczem administracyjnym),
- podpisanie porozumienia z Instytutem Badań Edukacyjnych na dalszą współpracę w projekcie,
- zatrudnienie odpowiednich pracowników i stworzenie działów organizujących pracę (kadr, księgowości, projektowego).

W strategii przewidziano następujące działania merytoryczne:

- przygotowanie do realizacji w 2024 r. programu współpracy i wymiany z Europejską Organizacją Badań Jądrowych CERN,
- stworzenie polskiego stanowiska i reprezentacji na targach BETT Asia 2023,
- przygotowanie i stworzenie polskiego stanowiska i reprezentacji na targach BETT London 2024,
- współpraca z Ministerstwem Edukacji i Nauki (MEiN) przy realizacji projektu "Szkoła Ucząca z Minecraft Education" oraz przy opracowaniu i prekonsultacjach "Polityki Cyfrowej Transformacji Edukacji",
- współpraca z ORE i IBE przy realizacji projektu "Liga Robotów".

Ponadto, w przypadku przyznania Centrum środków finansowych ze źródeł zewnętrznych, Centrum zrealizować miało następujące zadania:

- utworzenie Ogólnopolskiego Centrum Edukacji Kompetencji Przyszłości (Etap 1), w tym m.in. zakup przestrzeni na prowadzenie działań edukacyjnych w przedziale 500-1000 metrów kwadratowych w centrum Warszawy,
- przygotowanie do realizacji w 2024 r. projektu Mobilne Laboratoria Przyszłości, m.in. poprzez stworzenie w każdym województwie mobilnych zespołów edukacyjnych złożonych ze specjalistów w zakresie innowacyjnej dydaktyki i wykorzystania nowych technologii w nauczaniu,
- opracowanie koncepcji aktywizacji młodzieży w obszarze bezałogowych statków powietrznych (konkursy).

Dodatkowo zaplanowano działania organizacyjno-zarządcze: pozyskanie w drodze wynajmu przestrzeni biurowej na realizację zadań statutowych Centrum, zakup i wdrożenie systemu finansowo-księgowego, wdrożenie EZD, Regulaminu wynagradzania i regulaminu pracy, zawniostkowanie do MEiN o powołanie członków Rady Programowej, przygotowanie do wdrożenia Regulaminu Organizacyjnego w Centrum, po uzyskaniu opinii Rady Programowej.

Osiągnięcie gotowości organizacyjnej Centrum zaplanowano na koniec 2023 r.

Ustalono również, że maksymalny pułap finansowania Centrum w 2024 r. nie powinien przekroczyć 27 000 000,00 zł, w zależności od precyzyjnych wyliczeń kosztów przygotowywanych przez Centrum, a stan osobowy Centrum nie powinien przekroczyć w 2024 r. 150 osób.

Natomiast plan działalności Centrum nie został ustalony zarówno przez Pana ██████████ - pełniącego obowiązki Dyrektora Centrum, jak również przez Pana Antoniego Rytla - Dyrektora Centrum, co stanowiło naruszenie § 6 ust. 2 pkt 2 Statutu Centrum.

Powyższe zakwalifikowano jako nieprawidłowość.

Pan ██████████ - Zastępca Dyrektora Centrum wyjaśnił, że *plan działalności na rok 2024 był w zaawansowanym stadium koncepcyjnym w grudniu 2023. Po otrzymaniu informacji o zamierzeniu likwidacji Centrum Govtech prace nad planem zostały wstrzymane (...)*.³

(dowód - akta kontroli str. 111-116, płyta CD nr 1)

2.3. Źródła finansowania Centrum w 2023 r.

Zgodnie z § 12 ust. 3 Statutu Centrum, źródłami finansowania działalności Centrum są: udzielane przez Ministra dotacje: podmiotowe na dofinansowanie działalności bieżącej w zakresie realizowanych zadań statutowych, w tym na utrzymanie i remonty obiektów, celowe na finansowanie lub dofinansowanie kosztów realizacji inwestycji oraz celowe na realizację wskazanych zadań i programów; oraz dotacje udzielone przez inne organy niż Minister; środki otrzymane z tytułu udziału w realizacji programów i przedsięwzięć publicznych, w szczególności rządowych; środki pozyskane przez Centrum zgodnie z odrębnymi przepisami z funduszy europejskich lub z niepodlegających zwrotowi środków pomocy udzielanej przez państwa członkowskie Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu (EFTA), programów ramowych Unii Europejskiej oraz innych źródeł zagranicznych; spadki, zapisy i darowizny; przychody z mienia, w szczególności wpływy z umów najmu lub

³ Wyjaśnienia Pana ██████████ - Zastępcy Dyrektora Centrum z dnia 16 stycznia 2024 r.

dzierżawy i innych umów o podobnym charakterze; przychody ze sprzedaży majątku, rzeczy i praw majątkowych oraz ze świadczenia usług; przychody z prowadzonej działalności dodatkowej; odsetki od środków na rachunkach bankowych oraz środki finansowe pochodzące z innych źródeł.

Zgodnie z § 5 umowy w sprawie warunków organizacyjno-finansowych działalności Centrum oraz programu jego działania Minister zobowiązał się zapewnić Centrum w formie dotacji podmiotowej w każdym roku kalendarzowym, na jaki powołany jest Dyrektor, poczynwszy od 2024 r., środki finansowe w kwocie nie niższej niż 25 000 000,00 zł (...), przy czym wspomniane środki nie stanowią wyłącznego finansowania Centrum.

Ze zgromadzonego materiału dowodowego oraz z wyjaśnień Pana Antoniego Rytla - Dyrektora Centrum⁴ wynika, że w 2023 r. Centrum otrzymało następujące środki finansowe:

1) dotację podmiotową przekazaną przez ministra właściwego do spraw szkolnictwa wyższego i nauki w łącznej wysokości: 5 915 000,00 zł (na pokrycie w roku 2023 bieżących kosztów działalności Centrum GovTech).

Dotacja w wysokości 3 000 000,00 zł została przyznana decyzją NR 1/DGT/2023 Ministra z dnia 8 sierpnia 2023 r., na podstawie art. 12 i 28 ust. 3 pkt 1 ustawy o o.p.d.k. oraz § 2 ust. 4 Statutu, po zatwierdzeniu planu finansowego złożonego przez Centrum w dniu 28 lipca 2023 r. Następnie na podstawie art. 155 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (Dz.U. z 2023 r., poz. 775 z późn. zm.) ww. decyzja, po zatwierdzeniu w dniu 10 listopada planu finansowego Centrum, została zmieniona decyzją Nr1/DGT/2023-1 z dnia 23 listopada 2023 r., w ten sposób, że kwota przyznanej dotacji została zwiększona o kwotę 2 915 000,00 zł, do łącznej wysokości 5 915 000,00 zł.

Zgodnie z wyjaśnieniami Pana [REDAKTOWANE] – Zastępcy Dyrektora Centrum, z przyznanej dotacji podmiotowej w kwocie 5 915 000 zł, wykorzystano 5 908 970,46 zł. Zwrot niewykorzystanej dotacji, w kwocie 6 029,54 zł nastąpił 12 stycznia 2024 r.⁵ Wysokość ww. kwot jest zgodna z przekazanym do kontroli zestawieniem obrotów i sald (na dzień 31 grudnia 2023 r.).

2) dotację celową przekazaną przez ministra właściwego do spraw szkolnictwa wyższego i nauki w wysokości 85 000,00 zł (na pokrycie w roku 2023 wydatków inwestycyjnych związanych z obsługą i realizacją zadań Centrum).

Dotacja celowa została przyznana decyzją Nr 2/CGT/2023 z dnia 23 listopada 2023 r., na podstawie art. 12 i 28 ust. 3 pkt 1 ustawy o o.p.d.k. oraz § 2 ust. 4 Statutu, po zatwierdzeniu w dniu 10 listopada 2023 r. planu finansowego Centrum. Przeznaczenie dotacji, warunki jej przekazania, wykorzystania oraz rozliczenia zostały określone w umowie z dnia 23 listopada 2023 r. Zgodnie z § 4 ust. 1 ww. umowy termin wykorzystania dotacji został określony do dnia 31 grudnia 2023 r. Szczegółowy wykaz zadań inwestycyjnych został określony w załączniku nr 2 do umowy i obejmował: zakup sprzętu i urządzeń komputerowych, zakup

⁴ Wyjaśnienia Pana Antoniego Rytla - Dyrektora Centrum z dnia 4 stycznia 2024 r.

⁵ Wyjaśnienia Pana [REDAKTOWANE] – Zastępcy Dyrektora Centrum z dnia 1 lutego 2024 r.

kompleksowej realizacji strony internetowej Centrum, zakup wyposażenia oraz sprzętu do pracowni Laboratoria Przyszłości.

Zgodnie z wyjaśnieniami Pana ██████████ – Zastępcy Dyrektora Centrum, z przyznanej dotacji celowej w kwocie 85 000 zł, wykorzystano 38 956,22 zł. Zwrot niewykorzystanej dotacji, w kwocie 46 043,78 zł nastąpił 12 stycznia 2024 r.⁶ Wysokość ww. kwot jest zgodna z przekazanym do kontroli zestawieniem obrotów i sald (na dzień 31 grudnia 2023 r.)

3) środki pozyskane ze środków Funduszu Przeciwdziałania COVID-19, na podstawie rozporządzenia z dnia 27 lipca 2023 r. Rady Ministrów z dnia 27 lipca 2023 r. w sprawie realizacji rządowego programu rozwijania szkolnej infrastruktury oraz umiejętności podstawowych i przekrojowych dzieci i młodzieży "Laboratoria przyszłości" (Dz.U. z 2023 r., poz. 1643), o którym mowa w uchwale nr 133/2023 Rady Ministrów z dnia 27 lipca 2023 r.⁷ w wysokości 14 000 000,00 zł.

Zgodnie z § 2 ust. 1 pkt 5 i ust. 3 pkt 5 ww. rozporządzenia środki Funduszu Przeciwdziałania COVID-19 przeznacza się na wsparcie finansowe, w postaci środków finansowych dla państwowych instytucji kultury, w tym m.in. na finansowanie rozwijania bazy sprzętowej i infrastruktury służących realizacji działań kształtujących lub rozwijających umiejętności podstawowe i przekrojowe w społeczeństwie, w tym wśród dzieci i młodzieży lub rozwijających kompetencje kadry uczącej. Wsparcia finansowego państwowej instytucji kultury udziela się za pośrednictwem ministra właściwego do spraw oświaty.

W przypadku państwowej instytucji kultury, w myśl § 13 ww. rozporządzenia, z wnioskiem o udział w programie dotyczącym wsparcia finansowego występuje dyrektor do ministra właściwego do spraw oświaty i wychowania. Wniosek ten stanowi jednocześnie wniosek o udzielenie wsparcia finansowego i podlega weryfikacji ministra, który na podstawie ocenionego wniosku przekazuje Prezesowi Rady Ministrów rekomendację co do wysokości wsparcia finansowego i informację o wysokości środków, które mają zostać przekazane na rachunek ministra właściwego do spraw oświaty i wychowania. Prezes Rady Ministrów na podstawie rekomendacji zatwierdza wysokość wsparcia finansowego oraz przekazuje środki na rachunek ministra, który przekazuje je na rachunek, wnioskującej o przyznanie wsparcia finansowego, państwowej instytucji kultury.

Jak ustalono w toku kontroli Pan ██████████ – Zastępca Dyrektora Centrum, skierował do Ministra Edukacji i Nauki wniosek z dnia 25 września 2023 r. o *przeznaczenie wsparcia finansowego na rozwijanie bazy sprzętowej i infrastruktury Centrum GovTech służącej realizacji działań kształtujących i rozwijających umiejętności podstawowe wśród dzieci i młodzieży.*

Planowane działania zostały oszacowane na 14 000 000,00 zł. Środki miały zostać przeznaczone na uruchomienie projektu pn. „Wyrównanie różnic uczniów w rozwoju kompetencji przyszłości i aktywności fizycznej spowodowanych wystąpieniem COVID-19 – faza I”.

⁶ Wyjaśnienia Pana ██████████ – Zastępcy Dyrektora Centrum z dnia 1 lutego 2024 r.

⁷ w sprawie rządowego programu rozwijania szkolnej infrastruktury oraz umiejętności podstawowych i przekrojowych dzieci i młodzieży "Laboratoria przyszłości".

Wniosek zawierał m.in:

a) ramowy opis działań, obejmujący:

Działanie nr 1: Mobilne Laboratoria Przyszłości,

Działanie nr 2: Aktywizacja fizyczna uczniów szkół ponadpodstawowych,

Działanie nr 3: Powstanie Ogólnopolskiego Centrum Edukacji Kompetencji Przyszłości.

b) harmonogram realizacji poszczególnych działań:

Działanie nr 1: konsultacje ze szkołami, opracowanie komunikacji, uruchomienie zapisów, konsultacje z ekspertami edukacyjnymi w sprawie bazy infrastrukturalnej - zaplanowane do realizacji w terminie od września do grudnia 2023 r.

Działanie nr 2: opracowanie konsultacji CrossFit opracowanie koncepcji Ligi Dronów - zaplanowane do realizacji w terminie od października do grudnia 2023 r.

Działanie nr 3: opracowanie planu operacyjnego dla Centrum i przeprowadzenie procedur zakupowych - zaplanowane w okresie od września do grudnia 2023 r.

c) cele i mierniki:

Wyznaczonych zostało pięć celów do osiągnięcia, dla których określone zostały mierniki.

Dla celu: Zbudowanie floty i infrastruktury edukacyjnej w całej Polsce określono miernik: Liczba busów w formie operacyjnej, wynajem busów do czasu dostawy, zakup 16 busów;

Dla celu: Pozyskanie przestrzeni spełniającej założenia Centrum Kompetencji Przyszłości określono miernik: Sfinalizowana umowa zakupu nieruchomości.

Pismem z dnia 13 października 2023 r. Minister Edukacji i Nauki rekomendował Prezesowi Rady Ministrów pozytywnie oceniony wniosek Centrum - do objęcia go wsparciem finansowym. Pismem z dnia 16 października 2023 r. Dyrektor Departamentu GovTech Polska w Kancelarii Prezesa Rady Ministrów - Pani Beata Mizgier - poinformowała Ministra Edukacji i Nauki o zatwierdzeniu jego rekomendacji oraz zwróciła się o przekazanie przyznanej w ramach programu kwoty 14 000 000,00 zł na rachunek bankowy Centrum.

W dniu 19 października 2023 r. ww. środki zostały przelane przez Ministerstwo Edukacji i Nauki na rachunek Centrum o nr [REDAKTOWANE]. Saldo na ww. rachunku bankowym na dzień 29 grudnia 2023 r. wynosiło 268 173,38 zł.

(dowód – akta kontroli str. 117-181, płyta CD nr 1)

2.4. Majątek Centrum.

Zgodnie z wyjaśnieniami Pana [REDAKTOWANE] - Zastępcy Dyrektora Centrum, Centrum według stanu na dzień 4 stycznia 2024 r. posiadało wartości niematerialne i prawne, tj. logo firmowe oraz stronę internetową, a także następujące rzeczowe aktywa trwałe: aparat fotograficzny, kamerę oraz 34 laptopy. Wartość początkowa ww. aktywów trwałych

wykazana w ewidencji środków trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych wynosiła łącznie 291 100,99 zł.⁸

Na podstawie umowy nr 26/2023 zawartej w dniu 8 grudnia 2023 r. Centrum w wyniku rozstrzygnięcia postępowania o udzielenie zamówienia publicznego (sygnatura: PN.02.2023), realizowanego w trybie przetargu nieograniczonego, zakupiło za cenę 3 798 240,00 zł 16 samochodów marki: OPEL, model: MOVANO, wersja L3H2, rok produkcji: 2023. Samochody zostały zakupione w celu zbudowania floty edukacyjnej w całej Polsce w ramach działania nr 1 „Mobilne Laboratoria Przyszłości”, wskazanego we wniosku z dnia 25 września 2023 r. o przeznaczenie wsparcia finansowego na rozwijanie bazy sprzętowej i infrastruktury Centrum służącej realizacji działań kształtujących i rozwijających umiejętności podstawowe wśród dzieci i młodzieży. Zakup ww. samochodów został sfinansowany ze środków otrzymanych przez Centrum z Funduszu Przeciwdziałania COVID-19.

W dniu 29 grudnia 2023 r. za cenę [REDAKTOWANO] Centrum zakupiło lokal stanowiący odrębną nieruchomość, tj. lokal niemieszkalny nr U1 o powierzchni 568,76 m² usytuowany na drugiej kondygnacji budynku przy ulicy [REDAKTOWANO], składający się z przedsiionka pożarowego, hali sklepu, toalety, szatni i aneksu kuchennego, oraz pomieszczenia przynależne - komórki lokatorskie nr 26 i 27, śmietnik i wentylatornia. Powierzchnia użytkowa lokalu wraz z powierzchnią pomieszczeń przynależnych wynosi 613,50 m². Zakup nieruchomości został sfinansowany ze środków otrzymanych przez Centrum z Funduszu Przeciwdziałania COVID-19.

Jak wynika z protokołu znajdującego się w aktach kontroli, nieruchomość została przekazana Centrum w dniu 4 stycznia 2024 r.

Usługę pośrednictwa w zakupie nieruchomości (zamówienie o wartości nieprzekraczającej 130 000,00 zł - ZP.54.2023) zlecono firmie [REDAKTOWANO] na podstawie umowy nr 23/2023 z dnia 31 października 2023 r. Natomiast zadania związane z wyborem nieruchomości wykonywała komisja ds. wyboru nieruchomości służącej realizacji zadań Centrum (w pięcioosobowym składzie), powołana Zarządzeniem Dyrektora Centrum nr 15/2023 z dnia 7 listopada 2023 r. Ze sporządzonego przez komisję zestawienia ocenianych ofert wynika, że spośród 3 podlegających ocenie nieruchomości kryteria wyboru spełniała 1 nieruchomość znajdująca się w [REDAKTOWANO]. Informacja o rekomendacji komisji dotyczącej wyboru ww. nieruchomości wraz z protokołem z posiedzenia komisji, na którym dokonano wyboru oraz uzasadnieniem, została przekazana Dyrektorowi Centrum pismem z dnia 13 grudnia 2023 r.

Jak ustalono - w dniu 21 grudnia 2023 r. Minister Nauki skierował do Pana Antoniego Rytla - Dyrektora Centrum z siedzibą w Warszawie (adres: [REDAKTOWANO]) pismo, w którym wskazał m.in.: *W związku z planowaną likwidacją państwowej instytucji kultury - Centrum GovTech (...) zwracam się z prośbą o wstrzymanie się z realizacją zaplanowanych przez Centrum wydatków i zobowiązań, jak również z zaciąganiem nowych zobowiązań, w tym zatrudnianiem nowych pracowników. Jednocześnie informuję, że Centrum zostaną przekazane środki na pokrycie tylko i wyłącznie udokumentowanych i uzasadnionych wydatków z tytułu zobowiązań zaciągniętych przez Instytut do dnia otrzymania przez Instytut*

⁸ Wyjaśnienia Pana [REDAKTOWANO] - Zastępcy Dyrektora Centrum z dnia 4 stycznia 2024 r.

niniejszego pisma, w tym wynikających ze stosunku pracy. (...) Przedmiotowe pismo zostało doręczone Centrum w dniu 22 grudnia 2023 r.

Pomimo powyższego Pan Antoni Rytel – Dyrektor Centrum, reprezentując Centrum, w dniu 27 grudnia 2023 r. zatwierdził polecenie przełania środków finansowych Nr 6/12/2023 w wysokości 9 458 700,00 zł, tytułem depozytu do umowy zakupu nieruchomości przy [REDAKTOWANE], a w dniu 29 grudnia 2023 r. dokonał w imieniu Centrum zakupu tej nieruchomości (akt notarialny nr 15242/2023).

W dniu 29 grudnia 2023 r. w odpowiedzi na pismo Ministra Nauki z dnia 21 grudnia 2023 r. Pan Antoni Rytel – Dyrektor Centrum poinformował pisemnie Ministra Nauki, m.in. że nie kwestionując prawa organizatora do rozpoczęcia likwidacji nadzorowanych przez niego instytucji kultury, pragnę wyrazić przekonanie, że funkcjonowanie Centrum wnosi istotną korzyść w funkcjonowanie polskiego ekosystemu wsparcia szkolnictwa wyższego i nauki, szczególnie na styku z systemem oświaty oraz w obszarze cyfryzacji i budowy społeczeństwa informacyjnego. Centrum realizuje inicjatywy, które mają na celu przybliżenie zdobyczy polskiej nauki mieszkańcom całej Polski, działając tym samym w synergii z działaniami Ministerstwa w tym obszarze. W ramach Centrum funkcjonuje 16 mobilnych zespołów edukacyjno-szkoleniowych (po jednym na każde województwo), na które składają się specjaliści z zakresu nowoczesnych technologii i eksperci od dydaktyki. (...) Umożliwiło to stworzenie największej w całej administracji centralnej sieci szkoleniowo edukacyjnej, wzbogaconej w ostatnich miesiącach przez stacjonarne centrum edukacyjno-szkoleniowe zlokalizowane w centrum Warszawy (obecnie trwa adaptacja zakupionej powierzchni, otwarcie planowane jest na 2024 r.).

Ponadto Dyrektor Centrum poinformował, że (...) stosownie do wezwania zawartego w piśmie, Centrum wstrzymało się z zaciąganiem nowych zobowiązań, które nie wynikały bezpośrednio z przepisów prawa, w tym realizacji rządowego programu rozwijania szkolnej infrastruktury oraz umiejętności podstawowych i przekrojowych dzieci i młodzieży - "Laboratoria przyszłości", jak również realizacji rozpoczętych wcześniej inicjatyw, odstąpienie od realizacji których wiązałyby się z kosztami finansowymi przewyższającymi poniesione nakłady. (...).⁹

Natomiast w piśmie z dnia 8 stycznia 2024 r. Pan Antoni Rytel - Dyrektor Centrum przedstawił następujące okoliczności, mające wpływ na podjęcie decyzji dotyczącej zakupu ww. nieruchomości:

(...) Na wstępie pragnę zaznaczyć, iż środki finansowe z których została zrealizowana inwestycja pochodzą z zewnętrznych źródeł, a dokładnie z Rządowego Programu Rozwijania Szkolnej Infrastruktury oraz Umiejętności Podstawowych i Przekrojowych Dzieci i Młodzieży - "Laboratoria Przyszłości". W związku z tym Ministerstwo Edukacji i Nauki, obecnie Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego, nie poniosło żadnych kosztów związanych z tą inwestycją, a całość środków pochodziła z dedykowanego funduszu celowego.

Poprzez program Laboratoria Przyszłości zrealizowana została największa inwestycja w nowoczesną edukację, wspierając ponad 15 000 szkół i 3 200 000 uczniów. Innowacyjne pomoce dydaktyczne, wsparcie finansowe na rozwój infrastruktury szkolnej oraz nowoczesne sprzęty, takie jak drukarki 3D, mikrokontrolery, gogle VR, roboty, lutownice, sprzęt audio/video,

⁹ Pismo Pana Antoniego Rytle – Dyrektora Centrum z dnia 29 grudnia 2023 r.

rozwijają talenty i praktyczne umiejętności uczniów. Grupa docelowa projektu wyniosła 579 000 nauczycieli i ok. 10 000 000 rodziców.

Środki z Programu, który powstał z zadaniem wsparcia rozwoju w społeczeństwie, obycia z nowymi technologiami, promowania osiągnięć polskiej nauki oraz zachęcania młodzieży do zainteresowania działalnością innowacyjną i wdrożeniową, mogły być przeznaczone na realizację działań szkoleniowych i popularyzatorskich. Celem zakupionej przestrzeni jest uzupełnienie działań Centrum - Mobilnych Laboratoriów Przyszłości poprzez stworzenie stacjonarnej bazy szkoleniowej, pozwalającej na realizację zajęć dla młodzieży szkolnej i akademickiej z użyciem najnowszych technologii. Mobilne Laboratoria Przyszłości w obecnej formule prowadzą zajęcia w każdym województwie, odwiedzając średnio miesięcznie ok. 200 punktów (szkół, uczelni, gminnych ośrodków kultury, wydarzeń zewnętrznych etc.). Do końca 2023 roku Mobilne Laboratoria Przyszłości realizowały zajęcia w formule warsztatowej dla 155 400 młodych ludzi z całej Polski. Dotychczasowe doświadczenia wskazują na potrzebę poszerzenia oferty szkoleniowej o narzędzia, które nie mogą być przetransportowane do każdej miejscowości w Polsce. Co istotne, zakupiona przestrzeń ma wyłącznie charakter szkoleniowy, bez jakichkolwiek elementów komercyjnych, biurowych czy rekreacyjnych. Podkreślić należy, że zakup przestrzeni był również ekonomicznie uzasadniony, biorąc pod uwagę stawki rynkowe i horyzont raportowania programu rządowego do 2028 roku. Dodatkowo, wybór zakupu zamiast wynajmu okazał się finansowo bardziej opłacalny.

Proces przygotowań do realizacji Programu oraz utworzenia Centrum był wieloletni i obejmował zabezpieczenie środków w planie finansowym funduszu celowego na lata 2021-2022. Rozporządzenie Rady Ministrów doszczegóławiające tryb wydatkowania tych środków zostało ogłoszone w sierpniu 2023 roku. Centrum złożyło wniosek do ministra odpowiedzialnego za sprawy oświaty we wrześniu 2023 roku, a jego ocena ekspercka oraz zatwierdzenie przez Prezesa Rady Ministrów miały miejsce przed wyborami do Sejmu i Senatu. Z tego samego źródła, według mojej wiedzy, środki otrzymywały również instytuty badawcze nadzorowane przez ówczesne MEiN, a także Ośrodek Rozwoju Edukacji czy Ośrodek Rozwoju Polskiej Edukacji za Granicą z przeznaczeniem na realizację zbliżonych tematycznie działań.

Po otrzymaniu decyzji zatwierdzającej wniosek, Centrum podjęło działania zmierzające do jego realizacji. Powołana została niezależna od Dyrektora komisja, wyłonieni zostali zewnętrzni rzeczoznawcy z obszaru budownictwa, a proces pozyskania przestrzeni odbywał się z zachowaniem wszelkich wymogów prawa oraz standardów przeprowadzania tego typu inwestycji. Przedstawiciele departamentu nadzorującego Centrum byli na bieżąco informowani o postępach realizacji zadania.

Istotną okolicznością jest fakt, że działania Centrum określone we wspomnianym wniosku stanowiły spójną, jednolitą całość. Celem wniosku było stworzenie spójnego ekosystemu - mobilne zespoły zaspokajają podstawowe potrzeby edukacyjne w regionach, w których operują, a centralna lokalizacja pozwalać będzie na organizację zajęć wymagających większego stopnia specjalizacji, w tym dostępu do infrastruktury. W związku z tym, działania te określone zostały jako spójna całość, a niewywiązanie się z któregośkolwiek z nich narażałoby Centrum (a więc też organizatora, tj. MNiSW) na konieczność zwrotu nie tylko środków przeznaczonych na zakup przestrzeni, ale całości otrzymanych zewnętrznych środków finansowych, tj. 14 milionów złotych, z których znaczna część była wydana uprzednio, a obecnie zostały wydane praktycznie w całości. Na Centrum spoczywał (i spoczywa) obowiązek prawny realizacji założonego wcześniej zadania,

a także dbałości o interes finansowy Organizatora. W świetle informacji o tym, że Centrum otrzyma wyłącznie środki finansowe niezbędne do pokrycia bieżących zobowiązań, generowanie konieczności zwrotu dodatkowych środków idących w miliony złotych stanowiłoby ze strony Centrum daleko idącą niegospodarność.

Warto również zaznaczyć, że zakupiona przestrzeń jest własnością Centrum, a zatem – z uwagi na fakt, że Centrum jest jednostką sektora finansów publicznych, zgodnie z art. 9 ustawy o finansach publicznych - pośrednio Skarbu Państwa. Stan finansów publicznych nie uległ uszczupleniu, a jedynym zobowiązaniem jest realizacja zajęć edukacyjnych, co stanowi korzyść społeczną. (...).¹⁰

W wyjaśnieniach z dnia 30 stycznia 2024 r., złożonych w toku kontroli, Pan Antoni Rytel - Dyrektor Centrum podniósł:

(...) Zgodnie z pismem Dyrektora Centrum z dnia 29 grudnia 2023 r., Centrum zastosowało się do polecenia Ministra, poprzez wstrzymanie się od zaciągania nowych zobowiązań, które nie wynikały z przepisów prawa, w tym realizacji rządowego programu rozwijania szkolnej infrastruktury oraz kompetencji podstawowych i przekrojowych dzieci i młodzieży - „Laboratoria Przyszłości” (dalej: program „Laboratoria Przyszłości”), jak również realizacji rozpoczętych wcześniej inicjatyw, odstąpienie od realizacji których wiązałoby się z kosztami finansowymi przewyższającymi poniesione nakłady.

Centrum w zakresie swojej działalności związane jest przepisami powszechnie obowiązującymi (np. Kodeksu Pracy, czy rozporządzenia Rady Ministrów w sprawie realizacji programu „Laboratoria Przyszłości”) oraz dokumentami strategicznymi Centrum mającymi rangę ustawową (Program Działania Centrum, o którym mowa w art. 15 ustawy o organizowaniu i prowadzeniu działalności kulturalnej), lub statutową (Strategia Centrum), a także zawartymi porozumieniami (np. porozumienie zawarte z Instytutem Badań Edukacyjnych ws. projektu Mobilne Laboratoria Przyszłości). Brak realizacji zobowiązań wynikających z tych dokumentów stanowi podstawę do wystąpienia przez właściwe podmioty z roszczeniami prawnymi i finansowymi wobec Centrum, a co za tym idzie - wobec jego organizatora. W związku z tym, Centrum nie zaciągało zobowiązań niewynikających z tych dokumentów, wobec jednak ich obowiązywania w obrocie prawnym nie mogło odmówić realizacji zobowiązań zaciągniętych uprzednio, o czym Minister został poinformowany.

Zgodnie z przekazywanymi w toku kontroli informacjami, Centrum wystąpiło we wrześniu 2023 r. o środki zewnętrzne na podstawie rozporządzenia w sprawie realizacji programu „Laboratoria Przyszłości”. Przedmiotem wniosku była realizacja inicjatywy Mobilnych Laboratoriów Przyszłości, w myśl której 16 zespołów edukacyjnych prowadzi zajęcia dla młodzieży i społeczności szkolnej w całej Polsce, uzupełnionych następnie przez pogłębione zajęcia (wykraczające poza możliwości mobilnego zespołu) w centralnej lokalizacji w Warszawie. Wniosek został oceniony pozytywnie przez ministra właściwego do spraw oświaty i wychowania oraz zatwierdzony przez Prezesa Rady Ministrów, w następstwie czego Centrum zostały przekazane środki finansowe w wysokości 14 milionów złotych. Rozporządzenie wskazało jednocześnie wprost nieprzekraczalny termin wydatkowania środków - 31 grudnia 2023 r. W momencie otrzymania pisma Ministra Nauki, środki te były na zaawansowanym etapie wydatkowania - postępowania przetargowe oraz oceny rzeczoznawców zostały zakończone, a wykonawcy wybrani i zawiadomieni. Jednostronne odstąpienie od realizacji zobowiązania zaciągniętego ze środków zewnętrznych naraziłoby, zgodnie

¹⁰ Pismo Pana Antoniego Rytle – Dyrektora Centrum z dnia 8 stycznia 2023 r.

z informacją uzyskaną w Kancelarii Prezesa Rady Ministrów, Centrum na konieczność zwrotu całości otrzymanych! środków finansowych, co rodziłoby konieczność pokrycia różnicy pomiędzy środkami całkowitymi a dostępnymi przez Organizatora, tj. Ministra. Kierując się zatem zasadą gospodarności i oszczędności w wydatkowaniu środków publicznych, konieczne było doprowadzenie do końca zadań wynikających z realizacji programu „Laboratoria Przyszłości”. Dotyczyło to również pracowników zatrudnionych do obsługi Mobilnych laboratoriów Przyszłości, którzy w momencie wpływu pisma Ministra Nauki otrzymali informację o zakończeniu rekrutacji oraz warunkach zatrudnienia (przyrzeczenie publiczne). Odstąpienie od zatrudnienia wiązałoby się z narażeniem Centrum na roszczenia cywilnoprawne bądź prawnopracownicze (w zależności od kwalifikacji sądowej) wobec faktu, że Centrum pozostawało zobowiązane na mocy przepisów powszechnie obowiązujących do realizacji zadań, do obsługi których osoby te zostały zatrudnione. Wynikało to również z zawartego z Instytutem Badań Edukacyjnym porozumienia, który był poprzednim pracodawcą zatrudnianych osób.

Zapisy związane z przedmiotową inicjatywą zawarte są zarówno w zaakceptowanej przez Ministra Edukacji i Nauki strategii Centrum na rok 2023 (z czerwca 2023 r.), jak i w podpisanej przez Ministra Edukacji i Nauki umowie w sprawie warunków organizacyjno-finansowych Centrum oraz programu jego działalności. Zmiana tych dokumentów nie była możliwa w czasie pozostałym do zakończenia wynikającego z rozporządzenia terminu końcowego wydatkowania środków, dokonanie takiej zmiany nie leżało również w zakresie możliwości Centrum.

Niezależnie od powyższego, Centrum wstrzymało się z realizacją zadań niewynikających ze wspomnianych powyżej dokumentów, a także tych mających dłuższy lub nieokreślony horyzont realizacji. Przykładem może być choćby realizacja polskiego stoiska na BETT Show 2024 - największych targach technologii edukacyjnych na świecie.

Podsumowując, po dokonaniu analizy posiadanej dokumentacji, należy stwierdzić, że Centrum zastosowało się do prośby zawartej w piśmie Ministra Nauki z dnia 21 grudnia w maksymalnym dopuszczalnym prawem zakresie.¹¹

Odnosząc się do argumentacji przedstawionej przez Dyrektora Centrum wskazać należy, że pomimo wszystkich podniesionych w tych wyjaśnieniach okoliczności, nie ulega wątpliwości, że Dyrektor Centrum - dokonując zakupu nieruchomości przy ██████████ - nie zastosował się do dodatkowego ograniczenia zaciągania zobowiązań i dokonywania wydatków, ustalonego - wobec nadzorowanej jednostki (Centrum) - przez dysponenta części budżetowej, tj. przez Ministra Nauki, wyrażonego w piśmie z dnia 21 grudnia 2023 r.

Powyższe zostało zakwalifikowane jako nieprawidłowość.

Ponadto w toku kontroli ustalono, że w decyzji p.o. Dyrektora Centrum z dnia 3 października 2023 r. w sprawie zmiany planu finansowego Centrum na 2023 r. nie ujęto w części kasowej środków pochodzących z Funduszu Przeciwdziałania COVID-19 w kategorii „Wydatki majątkowe”. Jak wyjaśniła Pani ██████████ - Główny księgowy Centrum, środki te zostały uwzględnione w planie finansowym w układzie memoriałowym w łącznej kwocie obejmującej wydatki majątkowe i wydatki bieżące - poz. VII 2. Szczegółowe rozbieżności przyznanego środków zostało wykazane w dalszej części planu, tj. w planie finansowym w układzie kasowym,

¹¹ Wyjaśnienia Pana Antoniego Ryty - Dyrektora Centrum z dnia 30 stycznia 2024 r.

który omyłkowo nie został włączony do decyzji podpisanej przez p.o. Dyrektora Centrum GovTech [kopia dokumentu z całością opracowanego po zwiększeniu środków planu została załączona do wyjaśnień]. W części kasowej planu finansowego środki na zakup nieruchomości przy [REDAKTOWANE], na pokrycie kosztów aktu notarialnego i wpisu dotyczących zakupu nieruchomości oraz zakup 16 samochodów zostały ujęte w poz. III 2 planu. W wyjaśnieniach Główna księgowa zaznaczyła, że wszystkie decyzje dotyczące planu i jego realizacji, w tym zmian planu, były omawiane z dyrektorem i przez niego podejmowane. Były też zgodne z zaakceptowanym wnioskiem z dnia 25 września 2023 r., znak 03/09/CGT/2023, na podstawie którego przyznano środki, i w którym określono przeznaczenie wsparcia. Nie było więc sytuacji aby wydatek był dokonywany poza planem, tym bardziej bez wiedzy kierownika jednostki, z którym na bieżąco było omawiane wykorzystanie planu i który na koniec miesiąca otrzymywał do akceptacji aktualny plan finansowy, z uwzględnieniem wszystkich zmian¹² [kopie zaakceptowanych dokumentów zostały załączone do wyjaśnień].

Powyższe wyjaśnienia zostały uwzględnione.

(dowód – akta kontroli str. 298-301, 330-708, płyta CD nr 1)

2.5. Zatrudnienie.

Z informacji przekazanych przez Centrum wynika, że w okresie od 14 czerwca 2023 r. do 28 grudnia 2023 r. łącznie zatrudnionych zostało w Centrum 125 pracowników¹³ oraz Dyrektor, z czego: 12 osób zostało zatrudnionych na okres próbny (w 3 przypadkach okres na który zostały zawarte umowy zakończył się), 30 osób - na czas nieokreślony, 83 osoby zostały zatrudnione na czas określony, nie dłuższy niż do 31 grudnia 2024 r. Dyrektor Centrum został powołany na okres do 1 grudnia 2030 r.

Zgodnie z wyjaśnieniem Pana [REDAKTOWANE] – Zastępcy Dyrektora Centrum, łączna wysokość wynagrodzeń brutto naliczonych pracownikom Centrum w 2023 r. i kosztów stanowiących narzuty od ww. kwoty kształtowała się następująco: kwota wynagrodzeń za rok 2023 - [wyniosła] 2.309.161,18 zł. Składki ZUS od wynagrodzeń w tym FP i FGŚP - 462.749,16 zł.¹⁴

Ustalono również, że w dniach od 30 grudnia 2023 r. do 5 stycznia 2024 r. Dyrektor Centrum Pan Antoni Ryteł zawarł 9 umów o pracę na czas określony, z czego 8 na okres do 31 grudnia 2024 r., a jedną do 31 marca 2024 r.

Powyższe umowy zostały zawarte pomimo, iż w dniu 22 grudnia 2023 r. Dyrektorowi Centrum doręczone zostało wymienione wcześniej pismo Ministra Nauki z dnia 21 grudnia

¹² Wyjaśnienia Pani [REDAKTOWANE] – Główniej księgowej Centrum z dnia 4 marca 2024 r.

¹³ Pracownicy zostali zatrudnieni na następujących stanowiskach pracy: edukator ekspert (20 osób), edukator technik (10 osób), lider zespołów edukatorów (12 osób), koordynator (9 osób), project manager (4 osoby), junior project manager (4 osoby), ekspert (11 osób), kierowca (16 osób), fotograf (1 osoba), młodszy specjalista (3 osoby), specjalista (10 osób), samodzielny specjalista (1 osoba), starszy specjalista (3 osoby), główny specjalista (3 osoby), samodzielna księgowa (1 osoba), zastępca kierownika projektu (2 osoby), kierownik (7 osób), starszy inspektor ds BHP/IODO (1 osoba), pełnomocnik dyrektora (4 osoby), główna księgowa (1 osoba), zastępca dyrektora (2 osoby).

¹⁴ Wyjaśnienia Pana [REDAKTOWANE] – Zastępcy Dyrektora Centrum z dnia 8 lutego 2024 r.

2023 r. z prośbą o wstrzymanie się z realizacją zaplanowanych przez Centrum wydatków i zobowiązań, jak również z zaciąganiem nowych zobowiązań, w tym zatrudnianiem nowych pracowników (w związku z zamiarem likwidacji Centrum).

Wyjaśnienia Pana Antoniego Rytla – Dyrektora Centrum odnoszące się do powyższej sytuacji zostały przytoczone w części dotyczącej zakupu nieruchomości (na str. 13-15).

Pomimo wszystkich podniesionych w tych wyjaśnieniach okoliczności, nie ulega wątpliwości, że Dyrektor Centrum zawierając wskazane wyżej umowy o pracę nie zastosował się do dodatkowego ograniczenia zaciągania zobowiązań i dokonywania wydatków ustalonego wobec nadzorowanej jednostki (Centrum) przez dysponenta części budżetowej, tj. przez Ministra Nauki, wyrażonego w piśmie z dnia 21 grudnia 2023 r.

Powyższe zostało zakwalifikowane jako nieprawidłowość.

(dowód – akta kontroli str. 709-730, płyta CD nr 1)

2.6. Umowy i porozumienia zawarte przez Centrum.

Z przedstawionego w toku kontroli zestawienia wynika, że do dnia 21 grudnia 2023 r. Centrum zawarło łącznie 49 umów cywilnoprawnych, w wyniku których powstały zobowiązania finansowe Centrum.

Ponadto zawarto również 6 umów wolontariatu, których przedmiotem było dobrowolne i bezpłatne wykonywanie pracy na rzecz Centrum w zakresie: prowadzenia bezpośredniej działalności dydaktycznej poprzez przygotowanie i realizację zajęć warsztatowych dla różnych grup wiekowych oraz udział w wydarzeniach promujących działalność edukacyjną, ze szczególnym uwzględnieniem imprez zewnętrznych (2 umowy) oraz realizacja wybranych procesów rekrutacyjnych (4 umowy).

Pan ██████████ – Zastępca Dyrektora Centrum wyjaśnił również, że *od dnia 22 grudnia 2023 Centrum Govtech nie zawierało umów cywilno-prawnych* [innych niż związane z zakupem nieruchomości przy ██████████].¹⁵

W 2023 r. Centrum zawarło także 5 porozumień, regulujących zasady współpracy, z takimi podmiotami, jak: ██████████ (2 porozumienia), ██████████ ██████████ (2 porozumienia) i ██████████ ██████████ ██████████ (1 porozumienie). Z przekazanych do kontroli dokumentów wynika, że porozumienie z ██████████ ██████████ o współpracy z Centrum w zakresie organizacji polskiego stoiska narodowego na targach edukacyjnych BETT London w Londynie, Wielka Brytania zostało zawarte w dniu 22 grudnia 2023 r. i było ostatnim porozumieniem zawartym przez Centrum w 2023 r.

(dowód – akta kontroli str. 731-778, płyta CD nr 1)

¹⁵ Wyjaśnienia Pana ██████████ – Zastępcy Dyrektora Centrum z dnia 1 lutego 2024 r.

2.7. Inne ustalenia

Pan Antoni Rytel - Dyrektor Centrum wyjaśnił, że w Centrum nie były powoływane zespoły eksperckie, o których mowa w § 11 Statutu. Centrum nie prowadziło działalności gospodarczej oraz nie tworzyło oddziałów, o których mowa w § 10 ust. 1 Statutu.¹⁶

(dowód – akta kontroli str. 779-781)

3. ZALECENIA

Mając na względzie ogłoszony przez Ministra Nauki zamiar dokonania likwidacji Centrum GovTech¹⁷ odstępuje się od formułowania zaleceń.

Zgodnie z art. 48 ustawy o kontroli w administracji rządowej od Wystąpienia pokontrolnego nie przysługują środki odwoławcze.

Dariusz Wieczorek
Minister Nauki
/ – podpisano cyfrowo/

Załączniki:

1. Oświadczenie z dnia 12 czerwca 2024 r. byłego kierownika jednostki kontrolowanej – Pana ██████████.
2. Oświadczenie z dnia 2 lipca 2024 r. byłego kierownika jednostki kontrolowanej - Pana Antoniego Rytla.

¹⁶ Wyjaśnienia Pana Antoniego Rytla – Dyrektora Centrum z dnia 4 stycznia 2024 r.

¹⁷ Obwieszczenie Ministra Nauki z dnia 28 grudnia 2023 r. o zamiarze i przyczynach likwidacji państwowej instytucji kultury - Centrum GovTech (poz. 3).